

Deset let výuky první pomoci v Kraji Vysočina

10. ročník konference **MEDICÍNA KATASTROF**
28. - 29. 11. 2013, Hradec Králové

Zpracovatel: Krajský úřad Kraje Vysočina

*Bc. Ing. Tomáš Halačka
Krajský úřad Vysočina, ul. Žižkova 57, 587 33 Jihlava*

„Znalost zdravotnické první pomoci se musí stát standardní a přirozenou součástí vzdělání všech mladých lidí“

- 1. Stav znalostí první pomoci ve společnosti**
- 2. Proč výuka první pomoci**
- 3. Projekt „První pomoc do škol“ v Kraji Vysočina**
- 4. Obsah výuky**
- 5. Kvalita a náklady projektu**
- 6. Projekt „Program prevence dětských úrazů“**
- 7. Závěr**

1. Stav znalostí první pomoci ve společnosti

informace od záchranářů, zdravotníků ale i veřejnosti:

- úroveň znalostí první pomoci je obecně nízká, zejména u dětí a mladých lidí ji lze označit jako nedostatečnou
- správně poskytnout první pomoc nedokáží téměř dvě třetiny populace, (anketa internetového portálu novinky.cz)
- prvním článkem zdravotnického záchraného řetězce je jednotlivec
- zranitelnost a odolnost obyvatelstva při mimořádných událostech a krizových situacích je významně ovlivněna schopností jednotlivců poskytovat laickou první pomoc a svépomoc

2. Proč výuka první pomoci

- každý z nás se může dostat do situace, kdy bude záležet jenom na něm, zda dokáže pomoci člověku v nouzi
- moderní první pomoc zvládne každý kdo má dvě ruce, umí počítat do třiceti a chce pomoci
- velmi důležitá je znalost čísel tísňového volání
- rychlost poskytnutí první pomoci
- profesionální pomoc nemusí být vždy dostupná

Prvním článkem zdravotnického záchranného řetězce je jednotlivec - jeho schopnosti, znalosti a ochota poskytnout laickou zdravotnickou první pomoc a svépomoc.

3. Projekt „První pomoc do škol“ v Kraji Vysočina

r. 2004 pilotní projekt

- celkem přihlášeno 76 škol z celkového počtu 136
- v prvním ročníku absolvovalo 3 321 žáků
- zásadní zadání - minimum teorie, maximum praktických nácviků, improvizovaných pomůcek a život zachraňujících zdravotnických úkonů
- rozsah kursu deset hodin pro každou třídu
- obsah kurzu vytvořen s odbornými lékaři, profesionálními záchranáři ze Zdravotnické záchranné služby Kraje Vysočina, příspěvková organizace, Českého červeného kříže a pedagogy středních a vyšších zdravotnických škol
- cílová skupina kategorie čtrnáctiletých - žáci osmých tříd základních škol a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií
- vyučující - kvalifikovaní lektoři ČČK, učitelé a studenti VOŠ zdravotnických, profesionální záchranáři ze zdravotnické záchranné služby a hasičského záchranného sboru

Výuka je pro školy zcela bezplatná, veškeré náklady hradí kraj.

4. Obsah výuky

kategorie čtrnáctiletých, výuka leden – červen **délka výuky 10 hodin**

1. Úvodní část – význam a účel výuky 1. pomoci, oblasti vzniku úrazů a nejčastější úrazy, vyšetření poraněného, tísňová čísla, jak hlásit úraz, komunikace s pracovníkem operačního střediska ZZS, vybavení autolékárničky, trestní zákon **1 hod.**
2. Kardiopulmonální resuscitace (srdečně plicní oživování) **2 hod.**
3. První pomoc při krvácení, obvazový materiál, tlakový obvaz **1 hod.**
4. První pomoc při zlomeninách, poraněních hlavy a páteře **1 hod.**
5. První pomoc při poranění teplem a chladem, intoxikace **1 hod.**
6. Modelové situace, závěrečný test **1 hod.**
7. Ukázka zásahového vozidla záchranné služby, spolupráce se záchranáři, postup při hromadném neštěstí - pomoc při poranění tlakovou vlnou, zavalení, povodních apod., Hasičský záchranný sbor, Integrovaný záchranný systém **3 hod.**

kategorie sedmnáctiletých, výuka září – prosinec

délka výuky 3 hodiny

Obsahem výuky je:

- **praktický nácvik kardiopulmonální resuscitace a dalších život zachraňujících úkonů**
- **příkládání tlakového obvazu**
- **procvičení komunikace s operátorem ZZS**
- **výuku vedou výhradně profesionální záchranáři ze zdravotnické záchranné služby**

Při výuce v obou kategoriích jsou používány názorné pomůcky, důraz je kladen na způsoby použití improvizovaných pomůcek.

Základní údaje za devět ročníků

školní rok	počet škol	počet tříd	účastníků
2004/2005	76	136	3 321
2005/2006	90	184	4 208
2006/2007, ZŠ + SŠ	120 + 17 = 137	229 + 73 = 302	5116 + 1897 = 7 013
2007/2008, ZŠ + SŠ	134 + 20 = 154	263 + 85 = 348	5542 + 2313 = 7 855
2008/2009, ZŠ + SŠ	149 + 31 = 180	262 + 119 = 381	5444 + 3005 = 8 449
2009/2010, ZŠ + SŠ	151 + 41 = 192	257 + 158 = 415	5222 + 4257 = 9 479
2010/2011, ZŠ + SŠ	150 + 49 = 199	248 + 188 = 436	4736 + 4880 = 9 616
2011/2012, ZŠ + SŠ	152 + 53 = 205	245 + 198 = 443	4867 + 4927 = 9 794
2012/2013, ZŠ + SŠ	150 + 51 = 201	232 + 181 = 413	4699 + 4532 = 9 231
2013/2014, ZŠ + SŠ	148 + 52 = 200	230 + 184 = 414	4453 + 4456 = 8 909
Celkem			77 775

- výuku první pomoci absolvuje téměř celá populace čtrnáctiletých a přes 80 % sedmnáctiletých v Kraji Vysočina

Je nutné vysoce ocenit členy Rady a Zastupitelstva Kraje Vysočina za podporu, která umožňuje tuto výuku provádět.

Projekt „První pomoc do škol“ je v České republice jediný, který systematicky a v takto velkém rozsahu vyučuje mladé lidi laické první pomoci.

Kvalita výuky má zásadní význam

Kvalifikovaní lektori:

- profesionální záchranáři ze zdravotnické záchranné služby a Hasičského záchranného sboru
- učitelé a studenti zdravotnických vyšších odborných škol
- Český červený kříž – lektori výuky první pomoci
- pravidelné odborné školení lektorů
- silná zpětná vazba na získané vědomosti
- zkoumání účinnosti výuky (diplomové práce)
- jednotný manuál výuky
- výuka v souladu s aktuálními standardy první pomoci

Struktura nákladů

- jednorázové neinvestiční náklady (pomůcky pro výuku) na jednoho žáka
- mzdové náklady lektorů
- cestovní náhrady dle zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce
- režie (administrativní a jiné náklady) – do 5 % vynaložených nákladů
- kopie výukových filmů, výukové tiskoviny, náklady na supervizi apod.
- pomoc sponzorů např. společnost Alfa Helicopter, iniciativa „Ochrana obyvatel“ Senátu ČR aj.

Celkové náklady na jeden ročník činí cca 1,9 milionu korun.

Efektivita školení jednoho žáka = cca 230,- Kč

7. Projekt „Program prevence dětských úrazů“

- nepříznivý vývoj v množství a závažnosti dětských úrazů
- projekt je určený pro třetí třídy prvního stupně základních škol (věková kategorie 8 – 10 roků)
- projekt se realizuje od školního roku 2010/2011

Čtyři části projektu:

1. Zdravotně výchovné materiály (pro všechny „třetáky“)
2. Cyklus besed, her a nácviků
3. Den prevence dětských úrazů
4. Školení první pomoci pro učitele a zaměstnance základních škol (šest hodin výuky)
5. Výtvarná soutěž, mediální kampaň

Různých částí projektu se v současnosti zúčastňuje přibližně jedna třetina základních škol v Kraji Vysočina.

Pro školy jsou tyto aktivity zcela bezplatné.

7. Závěr

- projekty „První pomoc do škol“ a „Program prevence dětských úrazů“ jsou žáky, pedagogy i veřejností vysoce oceňované
- dostupnost a stejná kvalita výuky první pomoci i do malých škol
- aktivní podpora stanoviska, že znalost první pomoci je stejně důležitá jako počítačová gramotnost, čtení, psaní
- výuka musí být zajišťována kvalifikovanými učiteli a lektory, s odpovídajícím materiálním zázemím
- podpora a popularizace činnosti profesionálních i dobrovolných záchrannářských organizací na regionální úrovni

„Znalost zdravotnické první pomoci se musí stát standardní a přirozenou součástí vzdělání všech mladých lidí“

Děkuji za pozornost